

Decentralisering og kvalitet

- à propos den nye skolelov

Niels Iversen

Lektor i fransk ved Danmarks Lærerhøjskole i København.

Mange debatter forurenes af en forveksling af de to ovenstående ord. Decentralisering opfattes som værende en så stor kvalitet i sig selv, at man slet ikke behøver at være bekymret for kvaliteten! Tendensen er tydelig helt ud i parodiske i den nye skolelov, som efter min mening er garneret med pædagogiske managementord og -tankegange.

Loven rummer mange spændende, men også nye tanker og usikre aspekter. Sådan må det være, hvis man vil udvikle tingene, men det skærper unægtelig kravene til de centrale myndigheders bidrag og vilje til at føle op. For at sikre kvalitet, bør folketinget og ministeriet se til, at loven er klar, at den hænger sammen med det øvrige uddannelsessystem, at lærerne har reelle muligheder for at kvalificere sig samt at der er gode muligheder for ajourfø-

ring i form af videreuddannelse og konsulentbistand. På stort set alle områder er der alvorlige mangler!

Den nye lov bygger på mangfoldige forsøg og evalueringer. Selvfølgelig skal forskerne ikke bestemme, hvordan loven skal se ud, men det er tankevækkende, at man på sprogområdet stort set gjorde det modsatte af, hvad evalueringerne anbefalede. Mens anbefalingen af engelsk fra 4. klasse bestemt ikke var klar eller éntydig, blev der utvetydigt argumenteret for at indføre fransk som et tre-årigt forløb på linje med tysk, og ikke som et to-årigt valgfag, hvis afprøvning viste klart utilstrækkelige resultater: enormt frafald (65%) og for lavt niveau. Og nu har vi en ordning, der siger, at det er ligegyldigt om du har fransk/tysk i tre eller to år. Indhold, krav og niveau er det

samme. Det er ikke udtryk for vilje til kvalitet.

Uanset hvilke ændringer man vedtager i en ny lov, vil en sådan ny lov normalt medføre behov for en central opfølgning og initiativer fra ministeriets side. En central interesse og sikring af et nogenlunde ensartet niveau er netop meget vigtig nu, hvor skolens decentralisering nærmer sig det parodiske. Tag Ø-tid som bevis!

Mit eget fag, fransk, er et godt eksempel på manglende central interesse. Som resultat af et fagpolitisk lobbyarbejde, blev fransk anbragt i en meget usikker situation. Således er faktisk ikke én skole forpligtet til hverken at tilbyde eller at oprette fransk. Men de efterfølgende ungdomsuddannelser er faktisk nu gearet til at modtage fortsættelerever i fransk! En central information, der henvender sig til de mange kredse, der deltager i skolens liv, er derfor meget påkrævet. Men ministeriet undlader tværtimod omhyggeligt at informere offentligheden om de faktiske muligheder for at tilbyde fransk. I en artikel om den nye sprogundervisning i Uddannelse nr.6 1994, omtales muligheden for at tilbyde fransk fra 7. klasse overhovedet ikke, til trods for at netop dette var et af hede temaer op til lovens vedtagelse. Hvad bilder man sig egentlig ind? Det er et klart udtryk for manglende vilje til at informere dækkende fra central side.

Den nye lov og de nye formålsbestemmelser rummer mange gode intentioner. Personlig er jeg glad for opprioriteringen af indholdssiden, ligesom jeg

synes, at der er en god vilje til at supplere det kommunikative sprogsyn. Altsammen udmærket, men kære venner, det kræver uddannelse og det koster penge. Og dér ligger det meget tungt med løfterne. Skyldes det, at dette land, hvor få har format og færre talent, som Paul Hammerich omskrev Grundtvig, ikke er i stand til at tænke konsekvent? Er man bange for den langsigtede tankegang?

Der bliver i disse år talt meget om 'kvalitet'. Udmærket; vi ved at kvalitet forudsætter gode kvalifikationer, altså en god uddannelse. Har lærerne det? Jamen, vi er ikke engang nået frem til den diskussion endnu! For vi har jo verdens bedste skole med verdens bedste lærere! Men også her når decentraliseringen parodiske højder. Hør blot her: under den gamle læreruddannelse havde et linjefag et omfang på ca. 370 timer på samtlige seminarier. Under den nye lov, hvor den enkelte institution har fået meget større beslutningskompetence, kan et linjefag variere fra 212 til 325 timer! Hvem sagde 'enhedsskole' og hvem taler om 'kvalitet'? Kan man uddanne en dygtig sproglærer på 212 timer?

Så store uligheder er udtryk for en meget lille tro på, at uddannelse overhovedet spiller nogen nævneværdig rolle. Hvor lang tid tror man egentlig, at den slags kan fungere? Mon ikke det får nogle uheldige konsekvenser for næste generations kunnen?

Den tidligere undervisningsminister Bertel Haarder kom afsted med at definere rammer og indhold i begrebet

'kvalitet'. Han gjorde det stort set til et moralsk spørgsmål om lærernes og elevernes arbejdsindsats, som han fandt utilstrækkelig. Samtidig overså han ganske, at kravet om kvalitet også skal indfries af myndighederne. Man kan kun nå kvalitet ved at sikre tilstrækkelige rammer og vilkår. Og dér ligger det meget tungt. Et lille eksempel: selvom det blev nøje påvist i 1992, har man først nu fundet ud af, at det måske bliver lidt dyrt at oprette et valgfag i fransk eller tysk fra 8. klasse med 4 timer om ugen i to år. Dette timetal er en betingelse for, at eleverne i et sådant valgfag kan indstille sig til folkeskolens afgangsprøve. Hvad gjorde man?

Vupti: man indførte administrativt et nyt valgfag! Det hedder 'Hverdagsfransk/Hverdagstysk', to timer om ugen i to år, og naturligvis ingen afgangsprøve. Nu har man altså i realiteten tre niveauer i fransk/tysk. Det er kaotisk og spild af tid og penge.

Man hævder altid, at Danmark har verdens bedste sprogundervisning. Det er da muligt, og hva' så? Er den god nok? Det er slet ikke sikkert i betragtning af de opgaver, der venter næste generation, som vel at mærke ikke er født med et verdensprog som modersmål. Der er masser at gøre endnu, men vores selvgodhed spærrer vejen for den nødvendige diskussion. Et første skridt kunne være nøje og fordomsfrit at kortlægge vilkårene for denne undervisning i Danmark, herunder også og især lærernes kvalifikationer. Og det haster.

Niels Iversen var leder af evalueringen af forsøgene med fransk for Folkeskolens Udviklingsråd 1987-93.

Medlem af sekretariatsgruppen for fransk under læseplansudvalget for fremmedsprog.

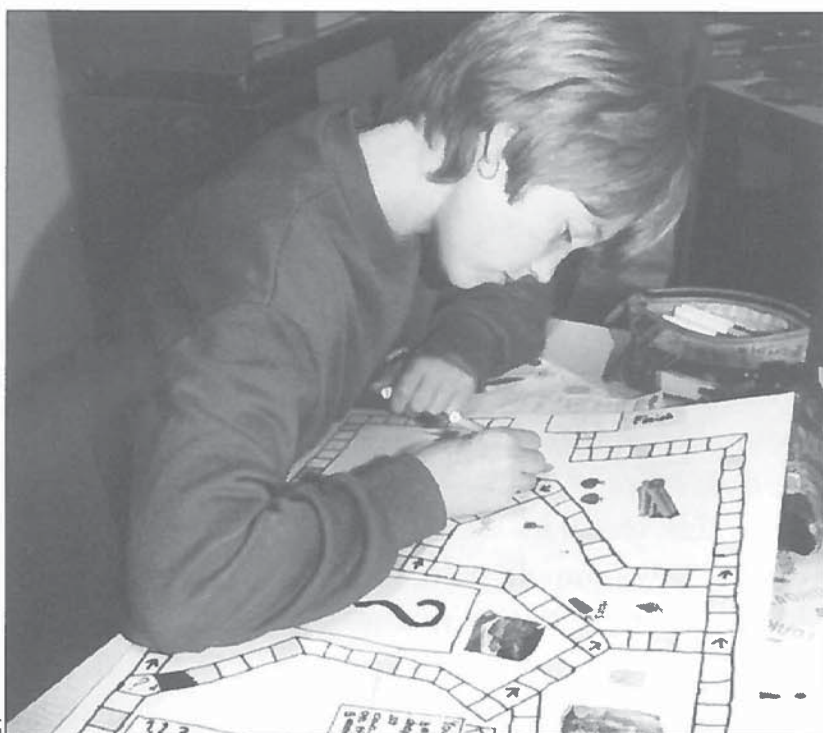

Foto: Kenn Thomsen